

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ

1. ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
2. พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ของผู้เรียนสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ
3. ศึกษาผลจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงาน ในด้านทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการปฏิบัติ

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานทั้งในและต่างประเทศ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับความหมายและลักษณะการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ แนวคิดเกี่ยวกับสื่อและกิจกรรมการสอนเชิงประสบการณ์ และแนวคิดเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ นำข้อมูลมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมเหมาะสมของเนื้อหาเกี่ยวกับวิธีการสอนเชิงประสบการณ์ ระบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ นำผลการสัมภาษณ์มากำหนดเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์จำนวน 7 คน ตรวจสอบความครอบคลุมและเหมาะสมของเนื้อหา นำเครื่องมือที่ได้มาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และอาจารย์คณะวิทยาการจัดการ โปรแกรมนิเทศศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวนกลุ่มละ 30 คน ณ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างทักษะการทำงานในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏ และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 สร้างรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานจากการสังเคราะห์กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ และสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม กำหนดองค์ประกอบและรายละเอียดของรูปแบบการสอน ได้แก่ แนวคิดและหลักการจัดการเรียนการสอน จุดมุ่งหมายการสอน กระบวนการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน การประเมินผลและการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิธีการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์

ประชากรที่ใช้ในการสอบถามเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ได้แก่ อาจารย์ประจำของสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏจำนวนรวม 36 สถาบันมีจำนวนประชากรที่เป็นอาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ในระดับปริญญาตรี แบ่งเป็น คณะวิทยาการจัดการ โปรรแกรมนิเทศศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ของสถาบันราชภัฏ จำนวน 683 คน และนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏปี 2-4 ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2545 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 6,976 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มสถาบันราชภัฏแบบแบ่งชั้นตามกลุ่มสถาบันราชภัฏ ได้กลุ่มตัวอย่างจากสถาบันราชภัฏสาขาวิชาศิลปศาสตร์ที่สุ่มได้ จำนวน 8 แห่ง เป็นอาจารย์รวม 335 คน แบ่งเป็นคณะวิทยาการจัดการ 105 คน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 230 คน และนักศึกษาจำนวนรวม 715 คน แบ่งเป็นคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 365 คน และนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ 350 คน (ดูรายละเอียดขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างในบทที่ 3)

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้แบบสอบถามอาจารย์กลับคืนรวม 260 ฉบับ แบบสอบถามนักศึกษากลับคืน 610 ฉบับ

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.3.1 เครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถามและรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์

2.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการสอน ได้แก่ แผนการสอนวิชาหลักการประชาสัมพันธ์และเอกสารประกอบการสอน จำนวน 48 คาบ

2.3.3 เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ประกอบด้วย แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา แบบ

ประเมินความสามารถในการทำงานเป็นทีม แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังการเรียน

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานของนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏของผู้เรียนที่พัฒนาขึ้น

การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งการทดลอง 1 กลุ่ม จำนวน 30 คน มีการทดสอบก่อน หลังการทดลองและเสร็จสิ้นการทดลองหนึ่งเดือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 โปรแกรมนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ ทดลองสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้นในรายวิชาหลักการประชาสัมพันธ์ ใช้ระยะเวลาการทดลองหนึ่งภาคการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 48 คาบ

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานของสาขาวิชาศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏ

หลังจากการทดลองใช้และประเมินผลการทดลองแล้ว ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์และวิธีการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏ นำมาหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ อธิการบดีและหัวหน้าโปรแกรมตลอดจนอาจารย์ประจำสาขาศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏ ใช้การวิเคราะห์สาระและการนำเสนอในรูปแบบตาราง
3. ข้อมูลจากการวิเคราะห์สาระการสอนจากโครงร่างการบรรยาย นำข้อมูลมาวิเคราะห์สาระและนำเสนอในรูปแบบตารางและสรุปประเด็นสำคัญอีกครั้ง
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการทำงานเป็นทีมก่อนดำเนินการทดลองและหลังการทดลอง และช่วงหลังการทดลองและเสร็จสิ้นการทดลองหนึ่งเดือน ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test)
5. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหา ก่อนดำเนินการทดลองและหลังการทดลอง และช่วงหลังการทดลองและเสร็จสิ้นการทดลองหนึ่งเดือน ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test)

6. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างความสามารถในการปฏิบัติ ก่อนดำเนินการทดลองและหลังการทดลอง และช่วงหลังการทดลองและเสร็จสิ้นการทดลองหนึ่งเดือน ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test)

7. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนดำเนินการทดลองและหลังการทดลอง และช่วงหลังการทดลองและเสร็จสิ้นการทดลองหนึ่งเดือน ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test)

8. วิเคราะห์ผลการสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้เรียน การสัมภาษณ์ผู้เรียน การรายงานตนเอง และการประเมินด้วยเพิ่มสะสมงานด้วยการวิเคราะห์สาระช่วงก่อนและหลังการทดลอง แล้วนำสาระมาสรุปเสนอในรูปแบบตาราง

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ

สภาพการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ ได้ข้อมูลมาจาก 1. การสำรวจสภาพจากแบบสอบถามสำหรับอาจารย์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ 2. การสำรวจสภาพจากแบบสอบถามสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ 3. การสัมภาษณ์อธิการบดี อาจารย์และหัวหน้าโปรแกรมสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ และ 4. การวิเคราะห์สาระของสาขาวิชาศิลปศาสตร์

1.1 สภาพการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ

1.1.1 สถานภาพนักศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 74.4) มีอายุระหว่าง 19-21 ปี (ร้อยละ 68.20) กำลังศึกษาชั้นปีที่ 3 (ร้อยละ 39.84)

สายวิชาที่เรียน คือ สายมนุษยศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 38.69) โปรแกรมวิชาที่เรียน คือ นักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาโปรแกรมนิเทศศาสตร์มากที่สุด (ร้อยละ 30.66)

สรุปว่านักศึกษาผู้ให้ข้อมูลเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี อายุระหว่าง 19-21 ปี กำลังศึกษาชั้นปีที่ 3 โปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์เป็นส่วนใหญ่

1.1.2 สภาพการเรียนการสอนทั่วไปในสถาบันราชภัฏ

1. วัตถุประสงค์การเรียนการสอน โดยรวมผู้เรียนเห็นว่า การสอนของอาจารย์มุ่งให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะด้านต่างๆ มาก โดยอาจารย์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ในทางทฤษฎี และหลักวิชามีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 3.99$)

2. การจัดการเรียนการสอนในสาขาศิลปศาสตร์มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$) โดยการให้นักศึกษาร่วมกันทำงานเป็นกลุ่มมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.04$)

3. วิธีการสอนในสาขาศิลปศาสตร์มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.20$) โดยวิธีการสอนที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น คือ การสอนแบบบรรยาย ($\bar{X} = 4.03$)

4. สื่อการสอนของอาจารย์ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) โดยสื่อการสอนของอาจารย์ที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น คือ การใช้แผ่นใส ($\bar{X} = 4.16$)

5. การประเมินผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) โดยการประเมินผลการเรียนที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การสอบปลายภาค ($\bar{X} = 4.23$)

สรุปสภาพการเรียนการสอนทั่วไปในสถาบันราชภัฏ นักศึกษาเห็นด้วยในระดับมาก คือ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ในทางทฤษฎีและหลักวิชา ให้ร่วมกันทำงานกลุ่มและประเด็นที่นักศึกษาเห็นด้วยในระดับปานกลาง คือ วิธีการสอนที่อาจารย์นิยมใช้ในการสอนแบบบรรยายโดยใช้สื่อคือแผ่นใส และประเมินผลโดยการสอบปลายภาค

1.1.3 ผลการศึกษาเกี่ยวกับวิธีการสอนเชิงประสบการณ์

1. ^{ขั้นนำเข้าสู่เนื้อหา} ผู้เรียนเห็นว่า อาจารย์ปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$) การให้ผู้เรียนอ่านเอกสารที่จะเรียนมาแล้วล่วงหน้า มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 3.28$)

2. ^{ขั้นการสร้างประสบการณ์จากการปฏิบัติ} ผู้เรียนเห็นว่าอาจารย์ปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.52$) การให้ผู้เรียนศึกษาจากผลงานจริงหรือกรณีตัวอย่างจากสื่อต่างๆ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.08$)

3. ^{ขั้นอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์} ผู้เรียนเห็นว่าอาจารย์ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) การให้ผู้เรียนนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียนเพื่อให้กลุ่มอื่นได้แสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.65$)

4. ^{ขั้นสรุป} ผู้เรียนเห็นว่า อาจารย์ปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) การให้ผู้เรียนนำเสนอชิ้นงานที่สมบูรณ์ การแสดงหรือการรายงานโดยผู้เรียนแต่ละคน หรือกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานที่ทำขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.67$)

5. ^{ขั้นประยุกต์ใช้} ผู้เรียนเห็นว่าอาจารย์ปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) การให้ผู้เรียนจัดทำชิ้นงาน ผลงานหรือจัดทำเป็นรายงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.51$)

6. ^{ขั้นการประเมินผลจากความรู้และสาระที่เรียนรู้} ผู้เรียนเห็นว่าอาจารย์ปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) โดยการประเมินผลจากความรู้และสาระที่เรียนรู้โดยการทำรายงานเป็นรูปเล่ม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.87$)

7. ขั้นการประเมินผลจากการปฏิบัติงาน ผู้เรียนเห็นว่า อาจารย์ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.02$) โดยการประเมินผลจากการปฏิบัติงานโดยใช้การนำเสนอผลงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.43$)

8. ขั้นการประเมินผลจากการทำงานเป็นทีม ผู้เรียนเห็นว่าอาจารย์ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) โดยการสังเกตพฤติกรรมการทำงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.01$)

9. ขั้นการประเมินผลจากการแก้ปัญหา ผู้เรียนเห็นว่า อาจารย์ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.08$) โดยการรายงานหน้าชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.52$)

10. ขั้นการประเมินผลงานหรือโครงการ ผู้เรียนเห็นว่า อาจารย์ปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) โดยการเขียนรายงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.59$)

สรุปวิธีการสอนเชิงประสบการณ์ ผู้เรียนเห็นว่าอาจารย์ปฏิบัติในระดับปานกลางทุกขั้นตอน วิธีการสอนเชิงประสบการณ์ที่ผู้เรียนเห็นว่า อาจารย์ปฏิบัติมากที่สุดมีดังนี้ ในขั้นการนำเข้าสู่เนื้อหา อาจารย์ให้อ่านเอกสารที่จะเรียนมาล่วงหน้า ขั้นการสร้างประสบการณ์ อาจารย์ให้ผู้เรียนศึกษาจากผลงานจริง หรือกรณีตัวอย่างจากสื่อต่างๆ ในขั้นการอภิปรายแลกเปลี่ยน ประสบการณ์อาจารย์ให้ผู้เรียนนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียนเพื่อให้กลุ่มเพื่อนได้แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ขั้นสรุป อาจารย์ให้ผู้เรียนนำเสนอชิ้นงานที่สมบูรณ์ การแสดงหรือการรายงาน โดยผู้เรียนแต่ละคน หรือกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานที่ทำขึ้น ในขั้นการประยุกต์ใช้ ผู้สอนให้ผู้เรียนจัดทำชิ้นงาน ผลงานหรือจัดทำเป็นรายงาน ขั้นการประเมินผล ในส่วนของการประเมินผลจากความรู้และสาระที่เรียนรู้ ผู้สอนประเมินผลโดยการทำรายงานเป็นรูปเล่ม ในส่วนของการประเมินผลจากการปฏิบัติงาน ผู้สอนประเมินผลจากการปฏิบัติงานโดยใช้การนำเสนอผลงาน ในส่วนของการประเมินผลจากการทำงานเป็นทีม ผู้สอนประเมินผลโดยการสังเกตพฤติกรรมการทำงาน ในส่วนของการประเมินผลจากการแก้ปัญหาผู้สอน ประเมินผลจากรายงานหน้าชั้นเรียน และในส่วนของประเมินผลงานหรือโครงการ ผู้สอนประเมินผลโดยให้ผู้เรียนเขียนรายงาน

1.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนทั่วไปในสถาบันราชภัฏจากการสอบถามอาจารย์

ผลการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนทั่วไปในสถาบันราชภัฏจากการสอบถามอาจารย์ สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านวัตถุประสงค์การเรียนการสอน อาจารย์ทั้งสามกลุ่มคือ อาจารย์ที่สอนเน้นวิชา ทฤษฎี วิชาปฏิบัติและวิชาที่เน้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ต้องการให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์ในทุกด้าน

มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$) สำหรับอาจารย์ที่สอนทฤษฎีมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในทางทฤษฎีและหลักวิชามีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ส่วนอาจารย์ที่สอนปฏิบัติ และสอนทฤษฎีและปฏิบัติ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงมีค่าเฉลี่ยรวมมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 4.41$) และ ($\bar{X} = 4.46$)

ด้านการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ที่สอนเน้นทฤษฎีเตรียมการสอนโดยการเตรียมเอกสารประกอบการบรรยายล่วงหน้ามีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 4.52$) สำหรับอาจารย์ที่สอนทฤษฎีและปฏิบัติและอาจารย์ที่สอนปฏิบัติ เตรียมการสอนโดยสอนให้ครอบคลุมเนื้อหาและทักษะตามประมวลการสอนมีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 3.67$) และ ($\bar{X} = 4.33$)

ด้านวิธีการสอน อาจารย์ที่สอนเน้นทางด้านทฤษฎีวิธีการสอนที่ใช้ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.90$) คือ การสอนแบบบรรยาย สำหรับอาจารย์ที่สอนเน้นทั้งทฤษฎีและปฏิบัติและอาจารย์ที่สอนปฏิบัติ วิธีการสอนที่ใช้มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น คือ การสอนแบบปฏิบัติเป็นหลัก โดยให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 4.08$) และ ($\bar{X} = 3.83$)

ด้านสื่อการสอน อาจารย์ทั้งสามกลุ่ม คือ ผู้สอนที่สอนมุ่งเน้นวิชาทฤษฎี ปฏิบัติ และทฤษฎีและปฏิบัติ สื่อการสอนที่ทั้งสามกลุ่มนิยมใช้มากที่สุด คือ เอกสารประกอบการสอน ตำราและสิ่งพิมพ์ต่างๆ ($\bar{X} = 4.49$) และ ($\bar{X} = 4.25$) และ ($\bar{X} = 4.46$)

ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนของอาจารย์ อาจารย์ทั้งสามกลุ่มประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้การสอบปลายภาคมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) และ ($\bar{X} = 4.50$) และ ($\bar{X} = 4.41$)

ด้านวิธีการสอนเชิงประสบการณ์ ขั้นการวางแผนการสอน อาจารย์ที่สอนวิชาทฤษฎีและสอนวิชาทฤษฎีและปฏิบัติ วางแผนการสอนโดยกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนการสอนของแผนการสอนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.44$) และ ($\bar{X} = 4.19$) สำหรับอาจารย์ที่สอนวิชาปฏิบัติวางแผนการสอนโดยการประเมินผลหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.37$)

ด้านวิธีการสอนเชิงประสบการณ์ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน อาจารย์ที่สอนวิชาทฤษฎีจะมอบหมายให้นักศึกษาอ่านเอกสารที่จะเรียนมาล่วงหน้ามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.04$) สำหรับอาจารย์ที่สอนวิชาปฏิบัตินำเข้าสู่บทเรียนโดยมอบหมายให้ผู้เรียนค้นคว้าสาระจากสื่อต่างๆ ที่จะเรียนมาล่วงหน้ามีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 3.25$) และอาจารย์ที่สอนทฤษฎีและปฏิบัติจะสำรวจความรู้เดิมของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 3.23$)

ด้านวิธีการสอนเชิงประสบการณ์ ขั้นการอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ อาจารย์ทั้งสามกลุ่มคือวิชาทฤษฎี วิชาปฏิบัติ วิชาทฤษฎีและปฏิบัติ ใช้วิธี ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียนเพื่อให้กลุ่มอื่นแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 3.51$) และ ($\bar{X} = 3.81$) และ ($\bar{X} = 3.73$)

ด้านวิธีการสอนเชิงประสบการณ์ ขั้นการสรุป อาจารย์ทั้งสามกลุ่มที่สอนวิชา
ทฤษฎี สอนวิชาปฏิบัติ และสอนวิชาทฤษฎีและปฏิบัติ เห็นตรงกันว่า ขั้นการสรุป ให้ผู้เรียนนำ
เสนอชิ้นงานที่สมบูรณ์ ซึ่งอาจเป็นผลงานที่สมบูรณ์ การแสดง หรือรายงาน โดยนักศึกษาแต่ละคน
หรือกลุ่มส่งตัวแทนนำเสนอผลงานที่ทำขึ้นมีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 3.60$) และ ($\bar{X} = 4.12$)
และ ($\bar{X} = 4.12$)

ด้านวิธีการสอนเชิงประสบการณ์ ขั้นการประยุกต์ใช้ อาจารย์ทั้งสามกลุ่มที่สอน
วิชาทฤษฎี สอนวิชาปฏิบัติ และสอนวิชาทฤษฎีและปฏิบัติ เห็นตรงกันว่า ขั้นประยุกต์ใช้ ให้ผู้เรียน
จัดทำชิ้นงาน ผลงานหรือจัดทำเป็นรายงาน มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 3.58$) และ ($\bar{X} = 3.97$)
และ ($\bar{X} = 3.90$)

ด้านวิธีการประเมินจากความรู้และสาระที่เรียนรู้ อาจารย์ที่สอนวิชาทฤษฎีและ
อาจารย์ที่สอนวิชาปฏิบัติเห็นตรงกันว่า ประเมินผลโดยการทำรายงานเป็นรูปเล่ม มีค่าเฉลี่ยมากกว่า
ข้ออื่น ($\bar{X} = 3.95$) และ ($\bar{X} = 3.85$) สำหรับอาจารย์ที่สอนวิชาทฤษฎีและปฏิบัติประเมินผลโดยใช้
ข้อสอบอัตนัยมีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 4.07$)

ด้านวิธีการประเมินผลจากการปฏิบัติงาน อาจารย์ทั้งสามกลุ่ม คือ วิชาทฤษฎี
วิชาปฏิบัติ วิชาทฤษฎีและปฏิบัติประเมินผลจากการนำเสนอผลงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.24$)
และ ($\bar{X} = 4.06$) และ ($\bar{X} = 4.03$)

ด้านวิธีการประเมินผลจากการทำงานเป็นทีม อาจารย์ทั้งสามกลุ่ม คือ วิชาทฤษฎี
วิชาปฏิบัติ วิชาทฤษฎีและปฏิบัติประเมินผลโดยสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด
($\bar{X} = 2.63$) และ ($\bar{X} = 3.77$) และ ($\bar{X} = 3.41$)

ด้านวิธีการประเมินผลจากการแก้ปัญหา อาจารย์สอนวิชาทฤษฎีใช้วิธีให้ผู้เรียน
ทำแบบฝึกหัดและการรายงานหน้าชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 2.51$) อาจารย์ที่สอนวิชาปฏิบัติ
และสอนวิชาทฤษฎีและปฏิบัติประเมินผลจากการรายงานผลหน้าชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด
($\bar{X} = 3.43$) และ ($\bar{X} = 2.69$)

ด้านวิธีการประเมินผลงานหรือโครงการ อาจารย์สอนวิชาทฤษฎีประเมินผลงาน
หรือโครงการจากการเขียนรายงานมีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น ($\bar{X} = 3.66$) สำหรับอาจารย์สอนวิชา
ปฏิบัติและวิชาทฤษฎีและปฏิบัติประเมินผลจากคุณภาพของงานมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$)
และ ($\bar{X} = 4.16$)

ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่าอาจารย์ทั้งสามกลุ่มมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์
ในทุกด้าน อาจารย์ที่สอนเน้นวิชาทฤษฎี รูปแบบการเรียนการสอนยังไม่ได้้นำการเรียนการสอน
เชิงประสบการณ์มาใช้ เพราะลักษณะการเรียนมุ่งเน้นการบรรยายและการให้เนื้อหาสาระมากกว่า
การให้กระบวนการเรียนรู้ การเรียนการสอนยังขาดการบูรณาการการเรียนภายในและภายนอก

ห้องเรียน ขาดการประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติในสภาพจริง และการประเมินผลเน้นการประเมินสาระความรู้เป็นหลัก

สำหรับอาจารย์ที่สอนภาคปฏิบัติ สอนโดยให้นักศึกษาปฏิบัติ แต่มุ่งเน้นการประเมินจากสาระมากกว่าการประเมินจากสภาพที่เป็นจริง ขั้นตอนการสอนยังไม่ได้นำกระบวนการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์มาใช้ทั้งหมด นำมาเพียงการปฏิบัติซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ขาดการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีสู่การปฏิบัติและการปฏิบัติสู่ทฤษฎี

ในส่วนอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มุ่งเน้นการประเมินจากสาระการเรียนรู้มากกว่าการประเมินจากสภาพจริง วิธีการสอนและสื่อการสอนยังมุ่งเน้นการให้เนื้อหาสาระมากกว่าการให้กระบวนการสร้างความรู้ ขาดการประเมินจากสภาพจริง กระบวนการเรียนการสอนไม่ได้นำการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์มาใช้

จากผลการวิจัยพบว่าสถาบันราชภัฏยังไม่มีการนำรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์มาใช้อย่างสมบูรณ์ มีเพียงการฝึกปฏิบัติซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์เท่านั้น

1.3 ผลการสัมภาษณ์อธิการบดี รองอธิการบดี และหัวหน้าโปรแกรมรวมทั้งอาจารย์ประจำโปรแกรมของสาขาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ

1.3.1 ผลการสัมภาษณ์อธิการบดี รองอธิการบดีในสถาบันราชภัฏ

ผลการสัมภาษณ์อธิการบดีและรองอธิการบดีเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ สามารถสรุปได้ดังนี้ ในด้านเป้าหมายการเรียน สถาบันราชภัฏจัดการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาและร่วมแก้ไขปัญหาท้องถิ่นมากที่สุด (3 คน) น้อยที่สุดคือเป้าหมายการเรียนโดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคคล ชุมชน สังคมและประเทศชาติ มุ่งให้เป็นนักวิชาชีพที่มีคุณภาพ และมุ่งให้เรียนรู้สาระครบถ้วนตามมาตรฐานสถานบันการศึกษาชั้นนำและการเรียนรู้จากสภาพจริงในท้องถิ่น (1 คน)

ด้านการสนับสนุนการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ในสถาบันราชภัฏ สิ่งที่สถาบันราชภัฏดำเนินการมากที่สุด คือ การฝึกอบรมอาจารย์และบุคลากรเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่และให้นโยบายการเรียนการสอนแบบฝึกปฏิบัติหรือการจัดกิจกรรม (6 คน) สิ่งที่สถาบันราชภัฏดำเนินการน้อยที่สุด คือการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (1 คน) สิ่งที่สถาบันราชภัฏยังไม่ได้ดำเนินการมากที่สุด คือ ไม่มีรางวัลพิเศษสำหรับผู้สอนในเชิงประสบการณ์และไม่ได้มีนโยบายชัดเจนว่าวิชาทุกหมวด โดยเฉพาะวิชาทฤษฎีต้องจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์จากสภาพจริง (6 คน) น้อยที่สุดคือ ขาดการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์และขาดการติดตามประเมินการสอนของอาจารย์จากผู้เชี่ยวชาญ (1 คน)

ด้านรูปแบบการจัดหลักสูตร ควรจัดหลักสูตรเชิงประสบการณ์ที่ให้นักศึกษาออกไปปฏิบัติกับของจริงมากที่สุด (6 คน) น้อยที่สุด คือ หลักสูตรที่มีลักษณะเน้นการทำงานร่วมกับชุมชน หลักสูตรที่คำนึงถึงความต้องการผู้เรียนเป็นหลัก หลักสูตรที่เน้นโครงการ หลักสูตรที่เน้นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเองให้เด่นชัดและหลักสูตรเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น (1 คน)

ด้านการวัดและประเมินผล ควรวัดประเมินผลจากกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนและผลผลิตจากการเรียนรู้มีจำนวนมากที่สุด (3 คน) ในด้านปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ อาจารย์มีภาระงานสอนและชั่วโมงการสอนมากที่สุด (6 คน) ในด้านแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในสถาบัน ควรให้ความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์มากที่สุด (5 คน)

สรุปผลการสัมภาษณ์อธิการบดีสถาบันราชภัฏ สนับสนุนการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่ทำกิจกรรมการเรียนการสอนพร้อมๆกับการพัฒนาท้องถิ่น โดยให้ผู้เรียนได้ออกไปปฏิบัติจริง แต่ปัญหาและอุปสรรคที่พบคือ ภาระการสอนของอาจารย์มีมากและบุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และขาดการประเมินผลการสอนของผู้สอนจากผู้เชี่ยวชาญ

1.3.2 ผลการสัมภาษณ์หัวหน้าโปรแกรมของสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์หัวหน้าโปรแกรมต่าง ๆ ของสาขาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏ ในระดับปริญญาตรี จำนวนทั้งสิ้น 6 โปรแกรม จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งสิ้น 10 คนดังนี้

1. โปรแกรมวิชาในสายดนตรีและศิลปะการแสดง ได้แก่ สายดนตรีและสายนาฏศิลป์และการละคร
  2. โปรแกรมในสายนิเทศศาสตร์ ได้แก่ สายนิเทศศาสตร์
  3. โปรแกรมในสายมนุษยศาสตร์ ได้แก่ สายบรรณารักษศาสตร์ และสายนิเทศศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ
  4. โปรแกรมในสายศิลปกรรมและศิลปะประยุกต์ ได้แก่ สายศิลปกรรม
  5. โปรแกรมในสายสังคมศาสตร์ ได้แก่ สายการพัฒนาชุมชน และรัฐประศาสนศาสตร์
  6. โปรแกรมในสายอุตสาหกรรม ได้แก่ สายอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
- กรอบสาระการสัมภาษณ์ได้แก่ จุดมุ่งหมายการผลิตบัณฑิตของโปรแกรม วิธีการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ขั้นตอนการสอนเชิงประสบการณ์ การประเมินผล ปัญหาที่พบจากการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ สามารถสรุปดังนี้
- จุดมุ่งหมายในการผลิตบัณฑิตของโปรแกรมวิชาต่างๆ ในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในหลักวิชา และมีความสามารถในการประกอบอาชีพรวม

ทั้งสามารถประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงมากที่สุด (จำนวน 10 คน) ในด้านวิธีการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ วิธีการเรียนการสอนที่มีผู้ตอบมากที่สุดคือการบรรยาย การฝึกงานหรือปฏิบัติงานในสถานที่จริง การอภิปราย การศึกษานอกสถานที่ และ การทำแบบฝึกหัดหรือแบบฝึก (จำนวน 10 คน) ขั้นตอนการสอนเชิงประสบการณ์ที่ใช้มากที่สุด คือ อาจารย์บรรยายก่อน จากนั้นจึงให้ฝึกปฏิบัติแล้วมาอภิปรายผลของการฝึกปฏิบัติ จึงมาสรุปผลของการปฏิบัติ (จำนวน 6 คน) การประเมินผลเชิงประสบการณ์ การประเมินผลที่ใช้มากที่สุด คือ การสอบปฏิบัติและข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (จำนวน 10 คน) ปัญหาการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ คือ เวลาไม่เพียงพอ อาจารย์มีภาระงานอื่นมาก จำนวนอาจารย์ไม่เพียงพอ และอาจารย์ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์มีจำนวนมากที่สุด

สรุปผลการสัมภาษณ์หัวหน้าโปรแกรม และอาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏจตุรงคุมงหมายของโปรแกรมต้องการให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริง ในแต่ละโปรแกรมจะมีงานให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติ วิธีการสอนคือ อาจารย์บรรยายทฤษฎีให้ผู้เรียนเข้าใจก่อนแล้วจึงให้ลงมือปฏิบัติ การประเมินผลโดยการสอบปฏิบัติ ปัญหาที่พบคือ อาจารย์ภาระงานสอนหนัก จำนวนอาจารย์และเวลาไม่เพียงพอที่จะจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนกับนักศึกษาทุกกลุ่ม

1.4 ผลการวิเคราะห์สาระวิชาของสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏ

การศึกษวิเคราะห์สาระวิชาของสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏผู้วิจัยได้วิเคราะห์สาระแบ่งเป็นสาระวิชาหมวดต่างๆ 3 หมวดคือหมวดวิชาทฤษฎี หมวดวิชาปฏิบัติ หมวดวิชาทฤษฎีและปฏิบัติ (ตารางการวิเคราะห์ในภาคผนวก) โดยผู้วิจัยอาศัยกรอบต่อไปนี้ในการวิเคราะห์สาระ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชาศิลปศาสตร์ จุดมุ่งหมายของสาระวิชาหมวดทฤษฎี ทฤษฎีและปฏิบัติ รูปแบบการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และการวัดประเมินผล สามารถสรุปได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายสาระสำคัญของหลักสูตรสถาบันราชภัฏ ในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์เรียนรู้ มุ่งเน้นการปฏิบัติควบคู่ทฤษฎีและยึดหลักความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและชุมชน มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะและเทคนิคเฉพาะทาง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี มีทักษะในการจัดการงานอาชีพ สามารถดำเนินงานอาชีพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ มีนิสัยใฝ่รู้ มีทักษะและวิจารณญาณในการแก้ปัญหา สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน

สำหรับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสาขาวิชาศิลปศาสตร์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ สามารถประกอบอาชีพตามความต้องการของสังคมและท้องถิ่น โดยสามารถประกอบอาชีพโดยใช้ความรู้ ทักษะและเทคนิคเฉพาะทางด้านศิลปศาสตร์ ในหน่วยงานรัฐ เอกชนและประกอบอาชีพอิสระ ได้สามารถนำความรู้ทางด้านศิลปศาสตร์ไป

ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงความเป็นอยู่ คุณภาพชีวิตของตนและสังคมได้อย่างเหมาะสม

จากการวิเคราะห์สาระวิชาหมวดทฤษฎี พบว่า จุดมุ่งหมายหลักของวิชาหมวดทฤษฎีเน้นความรู้ในวิชาและหลักการมากที่สุด รูปแบบการสอนส่วนใหญ่ผู้สอนสอนคนเดียว กิจกรรมการเรียนการสอนใช้การบรรยายเป็นหลัก ในส่วนการปฏิบัติจะฝึกฝนให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบ ทำรายงาน แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของวิชาด้วยกล่าวคือวิชาในโปรแกรมดนตรี นาฏศิลป์และศิลปกรรม ธรรมชาติของลักษณะวิชาเน้นการปฏิบัติจากของจริงหรือสภาพจริง ซึ่งผิดกับสาขาวิชาอื่น สื่อการสอนที่นิยมใช้มากที่สุด ได้แก่ เอกสารประกอบการสอนและแผ่นใส ในส่วนการศึกษานอกสถานที่มีบ้างแต่เป็นจำนวนน้อย การวัดและประเมินผลส่วนใหญ่ใช้การทดสอบมากที่สุด คือ การทดสอบย่อย การสอบกลางภาค การสอบปลายภาค

ผลการวิเคราะห์สาระหมวดวิชาทฤษฎีสามารถสรุปได้ว่าผู้สอนสอนโดยยึดเนื้อหาวิชาเป็นหลัก การปฏิบัติออกมาในรูปของการทำทดสอบและการนำเสนอรายงาน ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนเน้นการเรียนในห้องเรียนเป็นหลัก กล่าวคือ เน้นการเรียนในห้องเรียน ประมาณร้อยละ 80 อีกร้อยละ 20 เป็นส่วนของการทดสอบและการทำรายงาน ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของวิชาที่เน้นให้ผู้เรียนได้รับความรู้และหลักการสาระของวิชา

ผลการวิเคราะห์สาระวิชาหมวดวิชาทฤษฎีและปฏิบัติ ในส่วนของการวิเคราะห์สาระวิชาหมวดทฤษฎีและปฏิบัติ จุดมุ่งหมายของหมวด วิชาทฤษฎีและปฏิบัติและวิชาหมวดปฏิบัติต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ รู้เทคนิควิธีและเข้าใจกระบวนการงานอาชีพ ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่องานอาชีพ จากการวิเคราะห์สาระวิชาหมวดทฤษฎีและปฏิบัติ จุดมุ่งหมายหลักของวิชาหมวดทฤษฎีและปฏิบัติ คือ ความรู้ความเข้าใจในหลักวิชา รองลงมาคือ ความสามารถในการประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริง รูปแบบการเรียนการสอนส่วนใหญ่สอนคนเดียว กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการบรรยายและการปฏิบัติ การปฏิบัติส่วนใหญ่ออกมาในรูปของการฝึกปฏิบัติในห้องเรียนโดยทำหรือดูจากตัวอย่าง มีการฝึกปฏิบัติจากสภาพจริง เช่น การฝึกสอน การฝึกปฏิบัติงานทัวร์ การทำวิจัยนอกสถานที่ การศึกษานอกสถานที่ แต่มีรายวิชาที่ฝึกปฏิบัติจากสภาพจริงค่อนข้างน้อย (จากจำนวนวิชาทั้งหมด 39 วิชา มีวิชาที่ให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติจากสถานการณ์จริงหรือสภาพจริงอยู่ 5 วิชา) สื่อการสอนที่นิยมใช้มากที่สุด คือ เอกสารประกอบการสอน แผ่นใส แบบฝึกหัด ในส่วนของตัวอย่างชิ้นงาน การศึกษาจากของจริง การศึกษาจากสถานที่จริงมีบ้างแต่ไม่มากนัก สำหรับการวัดการประเมินผลใช้ทั้งการสอบกลางภาคและปลายภาค ในส่วนของการปฏิบัติ ประเมินผลการปฏิบัติจากการปฏิบัติกิจกรรม การฝึกปฏิบัติในสภาพจริง การผลิตชิ้นงานหรือ ผลงาน การทำโครงการ การวัดและประเมินผลนอกจากใช้แบบทดสอบสาระการเรียนจากการสอบกลางภาคและปลายภาค เก็บคะแนนในส่วนการปฏิบัติด้วย

จากการวิเคราะห์สาระวิชาหมวดวิชาปฏิบัติ เน้นให้ผู้เรียนเตรียมและฝึกปฏิบัติงานจริง วิชาในด้านนี้ ได้แก่ วิชาการเตรียมฝึกประสบการณ์ และวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานที่จริง จุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติงานจริงตามหน่วยงานต่างๆ รูปแบบการสอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติภายนอกห้องเรียนในสถานการณ์และสภาพจริง โดยมีระยะแรกในการฝึกงานประมาณ 2 เดือน ผู้สอนทุกคนเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการฝึกงานของนักศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นการฝึกปฏิบัติงานจริงทั้งในสถาบันราชภัฏและกับหน่วยงานภายนอก การวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติงานและความสามารถของนักศึกษา ซึ่งประเมินร่วมกันจากทั้งหน่วยงานภายนอกและอาจารย์ที่ปรึกษาการฝึกงาน หรือเป็นวิชาที่นักศึกษาปฏิบัติในสภาพจริง เช่น การทดลองสอนในโรงเรียนฝึกประสบการณ์ หรือการร่วมกันบรรเลงเพลงทั้งกลุ่ม

สรุปการวิเคราะห์สาระหมวดวิชาทฤษฎี ทฤษฎีและปฏิบัติ และปฏิบัติ พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในสถาบันราชภัฏมี 3 รูปแบบ คือ การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในห้องเรียน การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในและนอกห้องเรียน และการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์นอกห้องเรียน

2. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการ

ทำงาน

ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความหมายและลักษณะการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ รูปแบบการสอนและวิธีการสอนเชิงประสบการณ์ในระดับอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ การสอนภาคปฏิบัติ ทักษะการปฏิบัติ การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา การประเมินการเรียนการสอนสำหรับวิธีการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ผู้วิจัยใช้แนวคิดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ของ คอลป์ (Kolb, 1984) ซึ่งมุ่งเน้นการเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน การแลกเปลี่ยนอภิปรายความรู้และความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสภาพจริง การเรียนการสอนเน้นประเด็นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนรับประสบการณ์ แล้วได้รับการกระตุ้นให้สะท้อนสิ่งต่างๆ ที่ได้จากประสบการณ์ออกมาแล้วพัฒนาทักษะใหม่ๆ แนวคิดของคิลแพทริก(Kilpatrick, 1992) ที่นำแนวคิดของดิวอี้มาประยุกต์ใช้โดยการทำการทดลองวิธีการสอนแบบโครงการ แนวคิดเชิงพัฒนาการนิยม (Progressivism) ของดิวอี้ (Dewey, 1974) และแนวคิดเชิงพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้จากการกระทำ ความเป็นเหตุผล ประสบการณ์ และความรู้สึก และกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์

หลังจากกำหนดหลักการสำคัญของรูปแบบที่จะพัฒนาแล้ว ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตรและวิธีการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ พบว่าจุดประสงค์เน้นด้านทักษะเป็นหลักสูตร

การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในต่างประเทศ มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนในด้านการทำงานเป็นทีมและการแก้ปัญหาโดยผ่านประสบการณ์การเรียนรู้จากสภาพจริง โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นความสนใจของผู้เรียนว่าต้องการฝึกปฏิบัติในเรื่องใด โดยใช้วิธีแก้ปัญหาและการทำงานร่วมกันเป็นทีมเป็นหลัก หลักสูตรเชิงประสบการณ์เป็นหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงหรือมีประสบการณ์จำลองในเรื่องที่เรียนเพื่อทำความเข้าใจประยุกต์ใช้ และสร้างสิ่งใหม่ขึ้นทั้งในแง่การทำความเข้าใจในเรื่องที่เรียนและเรื่องของการประยุกต์ใช้ความรู้ที่เรียนควบคู่กันไป การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในต่างประเทศจะมุ่งเน้นให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติในสภาพจริงและสิ่งที่ปฏิบัติต้องสามารถนำมาใช้จริงและเป็นการเรียนรู้แบบบริการสังคมด้วย กล่าวคือสิ่งที่เรียนรู้ต้องมีส่วนช่วยหรือพัฒนาสังคม ชุมชนที่อยู่ให้ดีขึ้น โดยการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ในขณะที่การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในประเทศไทยเน้นทั้งการให้ความรู้ทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติในการฝึกปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งเน้นการให้เนื้อหาสาระให้ครบก่อนแล้ว จึงให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ฝึกฝนให้เชี่ยวชาญชำนาญมากกว่าให้ทำโครงการที่พัฒนาสังคม

เนื่องจากรูปแบบที่พัฒนาขึ้น จะต้องมีการนำไปทดลองใช้เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ ผู้วิจัยจึงเลือกรายวิชาหลักการประชาสัมพันธ์ เป็นรายวิชาต้นแบบในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ เพราะรายวิชาดังกล่าวเน้นทั้งการเรียนการสอนในเนื้อหาสาระ และเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำทฤษฎีไปประยุกต์ใช้จริง ต้องการให้นักศึกษารู้เทคนิคและเข้าใจกระบวนการงานอาชีพตลอดจนมีทัศนคติที่ดีต่องานวิชาชีพ ซึ่งตรงกับแนวคิดและหลักการสอนที่พัฒนาขึ้น โดยทดลองสอนกับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 โปรแกรมวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากเป็นนักศึกษาที่เริ่มเรียนวิชาเฉพาะด้านและเพิ่งเริ่มเรียนรายวิชาหลักการประชาสัมพันธ์เป็นรายวิชาแรก จึงเป็นกลุ่มที่เหมาะสมกับการทดลอง

รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ สถาบันราชภัฏที่พัฒนาขึ้น มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนานักศึกษาในด้านทักษะการทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา และการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจัดทำร่างของรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ในรายวิชาหลักการประชาสัมพันธ์ คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ เครื่องมือประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลสัมฤทธิ์ของการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ จากนั้นนำรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่พัฒนาขึ้น และเครื่องมือทั้งหมดไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ในการตรวจสอบรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่าหลักการของรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์มีความเหมาะสมครอบคลุมในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการเรียนการสอนและผลลัพธ์ นอกจากนี้

นี้ยังมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ในส่วนของเครื่องมือประเมินผลสัมฤทธิ์ของรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำเครื่องมือประเมินผลสัมฤทธิ์ไปตรวจหาค่าความเที่ยง แล้วจึงนำไปทดลอง

รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏ มืองค์ประกอบที่สำคัญ คือ

1. แนวคิด ทฤษฎี ที่เป็นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงาน

2. หลักการของรูปแบบ ซึ่งเน้นการสอนภาคปฏิบัติที่เน้นการจัดการเรียนการสอนนอกห้องเรียนมากกว่าในห้องเรียนและเปิดโอกาสให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติในสภาพจริง

3. โครงสร้างของรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏ ซึ่งประกอบด้วย

3.1 ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ จุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงาน ปัจจัยด้านนักศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอน และอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน

3.2 กระบวนการเรียนการสอน ได้แก่ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

3.2.1 ขั้นเตรียมการ เป็นการเตรียมแผนการสอน แบบทดสอบ สื่ออุปกรณ์การสอน แผนการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และความเข้าใจวิธีการของผู้เรียน การฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานในด้านเกี่ยวกับศาสตร์ของวิชาต่างๆ เช่น การถ่ายภาพ การจัดรายการวิทยุกระจายเสียง การเขียนบทวิทยุกระจายเสียงโดยการนัดหมาย วันเวลากับวิทยากรผู้เชี่ยวชาญล่วงหน้า เป็นการเตรียมการที่ครอบคลุมปัจจัยนำเข้าของรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์

3.2.2 ขั้นดำเนินการเรียนการสอน เป็นการจัดการเรียนการสอนตามหลักการการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่บูรณาการการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนประกอบด้วยขั้นตอนการสอน 4 ขั้นตอน ต่อไปนี้

1. การสร้างประสบการณ์จากการปฏิบัติกิจกรรม คือให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียน เช่น การให้ศึกษาสภาพจริงนอกห้องเรียน การให้ไปสัมภาษณ์แหล่งข่าว เพื่อสร้างและเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับสถานการณ์ใหม่

2. การอภิปรายแลกเปลี่ยนประสบการณ์เป็นการแบ่งปันประสบการณ์ที่ได้จากขั้นแรกมาแล้วให้เพื่อน หรือสมาชิกในชั้นฟังและร่วมกันแสดงความคิดเห็นร่วมกันเกี่ยวกับสาระที่ได้จากการทำกิจกรรมนั้น

3. การสรุป ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปหลักการทฤษฎีต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง

4. การประยุกต์ใช้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ผู้เรียนนำแนวคิดเกี่ยวกับหลักการทฤษฎีที่ได้เรียนรู้มาประยุกต์ปฏิบัติในสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง

3.2.3 ชั้นประเมินผล เป็นการประเมินผลในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสามารถในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และความสามารถในการปฏิบัติ รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ของผู้เรียน

3.3 ผลลัพธ์คือพัฒนาการของนักศึกษาหลังจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงาน ได้แก่ ความสามารถในการปฏิบัติ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม และความสามารถในการแก้ปัญหารวมทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. เอกสารประกอบการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏ ประกอบด้วย

4.1 คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์สำหรับนักศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏ

4.2 คำโครงการวิชาหลักการประชาสัมพันธ์ เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักการประชาสัมพันธ์

4.3 แผนการสอนรายวิชาหลักการประชาสัมพันธ์

4.4 เครื่องมือในการประเมินพัฒนาการของนักศึกษา ประกอบด้วย แบบวัดการแก้ปัญหา แบบประเมินความสามารถในการทำงานเป็นทีม แบบทดสอบความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ แบบทดสอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน แฟ้มสะสมงาน และ แบบรายงานตนเอง

รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาราชภัฏสาขาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏมีลักษณะเด่น ดังนี้

1. เป็นวิธีการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการความรู้จากในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
2. เป็นการเรียนการสอนจากสภาพจริง หรือจากผู้เชี่ยวชาญในด้านนั้น
3. เป็นการเรียนการสอนภายนอกห้องเรียนมากกว่าภายในห้องเรียน
4. เป็นการเรียนการสอนแบบปฏิบัติเป็นทีม
5. เป็นการประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงในสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์จริง
6. เป็นการเรียนการสอนที่พัฒนาผู้เรียนผ่านการปฏิบัติกิจกรรมในสภาพจริง
7. เป็นการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงความรู้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และเมื่อเสร็จ

สิ้นการเรียนรู้ต้องสามารถสรุปการปฏิบัติสู่ทฤษฎี หรือสรุปเป็นแนวคิดหลักการเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ได้เพื่อเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้จริงและปฏิบัติได้

หลังจากการนำรูปแบบแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏไปทดลองใช้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างการปฏิบัติตามรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่ออกแบบไว้กับสภาพการณ์ที่เป็นจริงในการวิจัย และได้ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานของผู้เรียนสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏให้มีความสมบูรณ์

3. การใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์เสริมสร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพัฒนาของผู้เรียนในช่วงก่อนเรียนและหลังเรียน และช่วงหลังเรียนกับเสร็จสิ้นการเรียนหนึ่งเดือน ในด้านความสามารถในการปฏิบัติ ความสามารถในการทำงานเป็นทีม ความสามารถในการแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรากฏผลการทดลองเป็นไปตามสมมุติฐาน ดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติก่อนและหลังการเรียน นักศึกษาที่ได้เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์มีความสามารถในการปฏิบัติหลังเรียนสูงกว่าความสามารถในการปฏิบัติก่อนเรียน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานเป็นทีมก่อนและหลังเรียน นักศึกษาที่ได้เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมหลังการเรียนสูงกว่าความสามารถในการทำงานเป็นทีมก่อนการเรียน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนและหลังเรียนนักศึกษาที่ได้เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนการเรียนสูงกว่าความสามารถในการแก้ปัญหาก่อนการเรียน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน นักศึกษาที่ได้เรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนการเรียน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการปฏิบัติหลังเรียนและความคงทนในการเรียนรู้ หลังเสร็จสิ้นจากการเรียนหนึ่งเดือน นักศึกษาที่ได้เรียนด้วยรูปแบบ

การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ มีความสามารถในการปฏิบัติหลังเสร็จสิ้นการเรียนหนึ่งเดือน สูงกว่าหลังเรียน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการทำงานเป็นทีมหลังการเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ หลังเสร็จสิ้นจากการเรียนหนึ่งเดือน นักศึกษาที่ได้เรียน ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ มีความสามารถในการทำงานเป็นทีมหลังเสร็จสิ้น การเรียนหนึ่งเดือนสูงกว่าหลังเรียน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.7 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเรียน และความคงทนในการเรียนรู้ หลังเสร็จสิ้นจากการเรียนหนึ่งเดือน นักศึกษาที่ได้เรียนด้วยรูปแบบ การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาหลังเสร็จสิ้นการเรียนหนึ่ง เดือนสูงกว่าหลังเรียน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน และ ความคงทนในการเรียนรู้ หลังเสร็จสิ้นจากการเรียนหนึ่งเดือน นักศึกษาที่ได้เรียนด้วยรูปแบบการ เรียนการสอนเชิงประสบการณ์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเสร็จสิ้นการเรียนหนึ่งเดือนสูงกว่า หลังเรียน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการทดลองพบว่า ความสามารถในการปฏิบัติ การแก้ปัญหา การทำงาน เป็นทีมและผลสัมฤทธิ์หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 และหลังเสร็จสิ้นการทดลองหนึ่งเดือน ผลครั้งที่ 2 พบว่ากลุ่มทดลองมีทักษะการ ทำงานสูงกว่าก่อนการทดลอง

สำหรับคะแนนการประเมินครั้งสุดท้ายจากทักษะการทำงาน ประกอบด้วย การ ประเมินผลจากการสังเกต การรายงานตนเอง เพิ่มสะสมงาน และชิ้นงานประชาสัมพันธุ์ พบว่ามี คะแนนเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับที่ดี

4. การปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการ ทำงานของสาขาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ

หลังจากการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริม สร้างทักษะการทำงานสำหรับนักศึกษาสาขาศิลปศาสตร์ ในสถาบันราชภัฏ จากผลการวิเคราะห์ ข้อมูลและการประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ผู้วิจัยพบข้อสังเกตที่เกิดจาก การใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่เสริมสร้างทักษะการทำงานของผู้เรียนสาขา ศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ ซึ่งนำมาปรับปรุงการเรียนการสอนดังนี้

ด้านกระบวนการเรียนการสอน

1. ในขั้นเตรียมด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ การจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์การสอน ให้พร้อมล่วงหน้า การประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ในช่วงที่นักศึกษาทำกิจกรรม การจัดเตรียม

แหล่งการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยขอความร่วมมือและประสานงานกับส่วนต่างๆ ที่นักศึกษาจะไปทำกิจกรรมไว้ล่วงหน้าตามเนื้อหาการสอน

2. ในขั้นการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การกำหนดเวลาทำกิจกรรมในและนอกห้องเรียนให้รัดกุม การดำเนินการตามขั้นตอนการสอน การปฏิบัติงานของนักศึกษาให้เป็นไปตามแผน และเสร็จสิ้นในเวลาที่กำหนด

3. ในขั้นการประเมินผล ได้แก่ การกำหนดเวลาในการทำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหา และแบบทดสอบความสามารถในการปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อสอบอัตนัย โดยกำหนดเวลาในการสอบให้เพิ่มขึ้น

ส่วนในด้านอื่นๆเป็นไปตามแผนที่วางไว้ไม่มีประเด็นที่ต้องปรับปรุง

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยเสนอ 3 ประเด็น ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ของสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ ระหว่างการทดลองสอนเชิงประสบการณ์ และผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์

ผลการวิจัยพบว่าวิชาสอนเน้นทฤษฎี ลักษณะการเรียนการสอนเน้นการบรรยายและการให้เนื้อหาสาระมากกว่าการให้กระบวนการเรียนรู้ การเรียนการสอนยังขาดการบูรณาการเรียนการสอนภายในและภายนอกห้องเรียน ขาดการประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติในสภาพจริง และการประเมินผลเน้นการประเมินผลจากสาระความรู้เป็นหลัก

สำหรับอาจารย์ที่สอนภาคปฏิบัติ สอนโดยให้นักศึกษาปฏิบัติ แต่มุ่งเน้นการประเมินจากสาระมากกว่าการประเมินจากสภาพที่เป็นจริง กระบวนการเรียนการสอนยังไม่ได้นำกระบวนการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์มาใช้ทั้งหมด นำมาเพียงการปฏิบัติซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ขาดการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนนอกห้องเรียนและการเรียนในห้องเรียน ในส่วนอาจารย์ที่สอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มุ่งเน้นการประเมินจากสาระการเรียนรู้มากกว่าการประเมินจากสภาพจริง วิธีการสอนและสื่อการสอนยังมุ่งเน้นการให้เนื้อหาสาระมากกว่าการให้กระบวนการสร้างความรู้ ขาดการประเมินจากสภาพจริง กระบวนการเรียนการสอนไม่ได้นำการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์มาใช้อย่างสมบูรณ์ มีเพียงการฝึกปฏิบัติซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์เท่านั้น

ผลการวิจัยการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์สำหรับสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏไม่สอดคล้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในต่างประเทศที่

ให้ผู้เรียนจัดกระบวนการเรียนรู้จากสภาพจริงด้วยตนเอง ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติงานในสภาพจริง และงานที่ปฏิบัติส่งเสริมหรือช่วยพัฒนาชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการเชื่อมโยงความรู้ระหว่างในห้องและนอกห้องเรียน โดยเน้นการเรียนนอกห้องเรียนมากกว่าในห้องเรียน (Byerly, 2001; Bobbitt and Michelle, 2000) ในขณะที่การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในประเทศไทย จากผลการสัมภาษณ์หัวหน้าและอาจารย์ประจำสาขาศิลปศาสตร์สรุปว่ามีรูปแบบการเรียนการสอนให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติภายในห้องเรียนมากกว่าภายนอกห้องเรียนและเป็นการฝึกปฏิบัติจากแบบฝึก หรือตัวอย่างมากกว่าการฝึกปฏิบัติที่เกิดจากผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่ม และการฝึกปฏิบัติมักฝึกกับสถานการณ์จำลองมากกว่าสภาพหรือสถานการณ์จริง

นอกจากนั้นเมื่อวิเคราะห์หลักสูตรการเรียนการสอนของสาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ พบว่าไม่เอื้ออำนวยในการนำการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์มาใช้ เนื่องจากทั้งสามหมวดวิชาเน้นการให้สาระมากกว่ากระบวนการเรียนรู้ และมักสอนคนเดียว ซึ่งแตกต่างจากผลจากการวิเคราะห์เอกสารของต่างประเทศและผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ พบว่าอาจารย์สอนเป็นทีมและหลักสูตรเชิงประสบการณ์จะต้องมีลักษณะที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้มากกว่าองค์ความรู้ เน้นการปฏิบัติได้ การเรียนรู้เชื่อมโยงทฤษฎีและการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนร่วมกับผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ดังเช่นมหาวิทยาลัยอลาสกา แปซิฟิก (Alaska Pacific University, <http://www.corecom.net/apu/active.htm>) ที่จัดการศึกษาเน้นวิธีการเรียนมากกว่าเนื้อหาที่เรียน การจัดประสบการณ์เรียนรู้เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาตามสภาพที่เป็นจริงเป็นการเรียนภาคปฏิบัติที่นำไปสู่การแก้ปัญหา ทุกวิชานำเทคนิคการสัมมนาเป็นวิธีการสอนหลัก

ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ทั้งสามกลุ่ม ประเมินผลจากการสอบปลายภาคมากที่สุด และยังไม่มีการนำวิธีการประเมินผลจากสภาพจริงมาใช้มากนัก โดยนำวิธีการประเมินจากเพิ่มสะสมงาน การประเมินตนเองของนักศึกษา การประเมินโดยเพื่อน และการปฏิบัติกิจกรรมหรือโครงการมาใช้น้อยมาก ซึ่งตามหลักการแล้วควรมีการประเมินทักษะปฏิบัติที่แท้จริง ตามที่ ภัทรา นิคมานนท์ (2540) กล่าวถึง การวัดทักษะการปฏิบัติสามารถแยกออกเป็น 3 ระดับคือ ระดับพฤติกรรม ระดับประสิทธิภาพ และระดับประสิทธิผล เพื่อสามารถวัดการแสดงผลของนักศึกษาได้อย่างชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ จากผลการวิเคราะห์การประเมินการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ในต่างประเทศ พบว่า ในการประเมินผลควรต้องประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นระยะๆ มีการประเมินผลสัมฤทธิ์เชิงวิชาการ รวมทั้งผลสัมฤทธิ์ของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ประเมินกระบวนการปฏิบัติงานของนักศึกษาและประเมินผลผลิตโดยการประเมินจำนวนและคุณภาพของผลงานเป็นสำคัญด้วย

การประเมินผลจากความรู้และสาระการเรียนรู้ พบว่า อาจารย์ทั้งสามกลุ่ม ใช้วิธีการประเมินจากรูปเล่ม และใช้วิธีการประเมินจากข้อสอบอัตนัยมากที่สุด ในเรื่องนี้

สอดคล้องกับรายงานการวิเคราะห์สังเคราะห์แผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 9 ของสถาบันราชภัฏ (สำนักงานสภา สถาบันราชภัฏ, 2544) ซึ่งพบว่า รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนการสอนของสถาบันราชภัฏทั่วไปยังจำกัดขอบเขตในห้องเรียนที่ครูเป็นศูนย์กลาง การเรียนการสอนยังยึดตำราเป็นหลัก ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับการสำรวจสภาพการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ของนักศึกษา พบว่า อาจารย์ให้นักศึกษาประเมินผลโดยนำเสนอรายงาน หรือจัดทำเป็นชิ้นงาน

การประเมินผลชิ้นการทำงานเป็นทีม พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ประเมินจากแบบบันทึกและประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม และเพิ่มสะสมงานน้อยมาก ซึ่งผลวิจัยของวิระวัฒน์ พงษ์พยอม (2536) กล่าวว่า การประเมินการทำงานเป็นทีม จะต้องประเมินในด้านต่างๆ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเป้าหมาย ด้านบทบาท ด้านกระบวนการทำงาน และด้านความสัมพันธ์ ซึ่งวิธีการประเมินที่ดีนั้น (เปรมวดี กฤตเดช, 2540) จะต้องประเมินจากการสังเกตพฤติกรรมการทำงานแบบบันทึกและประเมินพฤติกรรมการทำงานเป็นทีม เพิ่มสะสมงาน และแบบประเมินทักษะหรือพฤติกรรมกลุ่ม

2. การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์

ปัญหาที่พบจากการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ พบในหลายประเด็น ดังนี้

1. เวลา การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์เป็นการจัดการเรียนการสอนที่ต้องใช้เวลาในการปฏิบัติกิจกรรมค่อนข้างมาก ดังนั้นการวางแผนและจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องเป็นไปตามขั้นตอนตามเวลาที่กำหนดอย่างเคร่งครัด ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2542) และ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2542) ที่กล่าวว่า การสอนแบบฝึกปฏิบัติเป็นการสอนที่ต้องมีการเตรียมตัวและใช้เวลาสอนมาก

2. สื่อและอุปกรณ์การสอน การสอนเชิงประสบการณ์เน้นการเรียนการสอนนอกห้องเรียนมากกว่าในห้องเรียน ดังนั้น การเตรียมสื่อต่างๆ เช่น คู่มือ เอกสารประกอบการสอน เอกสารแนะนำอื่นๆ รวมทั้ง สถานที่ในการฝึกปฏิบัติ เช่น ห้องปฏิบัติการ จำเป็นต้องมีอุปกรณ์ เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพและจำนวนเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2542) กล่าวว่า การเตรียมตัวสอนแบบปฏิบัติผู้สอนต้องตรวจสอบความพร้อมของเครื่องมืออุปกรณ์ในทุกขั้นตอน

3. กิจกรรมการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์บางครั้งอาจไม่สามารถดำเนินการตามแผนได้ เช่น ผู้เชี่ยวชาญไม่สามารถมาตามวันเวลาที่นัดหมายได้ หรือการจัดโครงการต้องเลื่อนออกไป เพราะมีกิจกรรมด้านอื่นแทรกเข้ามา ดังนั้น ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมที่ยืดหยุ่นได้ โดยการสลับกิจกรรมในส่วนอื่นเข้ามาแทน และไม่ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนหายไป การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์จึงต้องใช้วิธีแก้ปัญหาเป็นหลัก สอดคล้องกับ ชำรง บัวศรี (2542) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิง

ประสบการณ์ ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันพิจารณาว่าจะทำกิจกรรมอะไรและเมื่อพบอุปสรรคจะแก้ไขปัญหานั้นอย่างไรบ้าง เพราะต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นร่วมกันอย่างเป็นระบบและถูกวิธี

4. ความพร้อมของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์จะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการทดลองรูปแบบการสอนเชิงประสบการณ์ พบว่า ผู้เรียนขาดทักษะการเรียนรู้แบบนำตนเองและทักษะการทำงานเป็นทีม ดังนั้น จึงต้องฝึกฝนและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในทักษะต่างๆ เช่น ความสามารถในการปฏิบัติงานและความสามารถในการทำงานเป็นทีมรวมทั้งทักษะในการใช้เครื่องมือต่างๆ สอดคล้องกับ Bobbitt and Michelle (2000) คือ ผู้เรียนต้องสามารถในการใช้เครื่องมือ และจัดกิจกรรมต่างๆ ได้ทั้งกระบวนการโดยการทำงานเป็นทีม

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอน

จากผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการสำรวจสภาพการจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ของสถาบันราชภัฏในรูปของการสัมภาษณ์อธิการ หัวหน้าโปรแกรม การวิเคราะห์จากสาระหลักสูตรของสาขาวิชาศิลปศาสตร์ อาจารย์ตลอดจนการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามอาจารย์และนักศึกษาเพื่อนำมา กำหนดรูปแบบที่เหมาะสมสำหรับสถาบันราชภัฏซึ่งรูปแบบได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ เมื่อนำไปทดสอบแล้วพบว่า

3.1 ภายหลังจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนหนึ่งเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจมากขึ้น เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ สอดคล้องกับแนวคิดของคิวอี้ (Dewey, 1974) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้เกิดจากการกระทำและมีประสบการณ์ตรงกับสิ่งแวดล้อมซึ่งช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ภายหลังจากการทดลองเพราะในกิจกรรมการเรียนการสอนผู้วิจัยได้ออกแบบกิจกรรมให้มีการทำด้วยตนเอง ลงมือปฏิบัติจริงซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับสุพิน ดิษฐสกุล (2543) การปฏิบัติกิจกรรมที่เน้นการเรียนรู้ร่วมกันส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะในการเรียนและการทำงาน ซึ่งทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกทักษะการทำงานมากขึ้นจึงทำให้นักศึกษามีทักษะการทำงานสูงขึ้นกว่าเดิม

3.2 ภายหลังจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ผู้เรียนมีทักษะการปฏิบัติงานสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนหนึ่งเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของคอล์ป (Kolb, 1984) เป็นการ

ผสมผสานและประยุกต์ใช้ทฤษฎีที่สำคัญ ได้แก่ แนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษา การเรียนรู้แบบร่วมมือ การสอนเชิงรุก และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ดังนั้นการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ จึงเป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนแต่ละคนสร้างประสบการณ์การเรียนรู้จากประสบการณ์เดิมเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ โดยการแสวงหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลายผ่านกระบวนการทำงานเป็นทีม และการเรียนรู้แบบร่วมมือ จากนั้น ผู้เรียนจึงร่วมกันวิเคราะห์กระบวนการเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยผ่านการตรวจสอบจากกระบวนการกลุ่ม ซึ่งผู้เรียนเข้าใจง่ายกว่าการรับรู้จากการบอกของผู้สอน หรืออธิบาย และนอกจากนี้ผู้เรียนยังมีโอกาสได้ทดลองนำความรู้และกระบวนการที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในสถานการณ์อื่นที่หลากหลาย ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานเห็นประโยชน์ และคุณค่าของสิ่งที่เรียนรู้ เกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมาย นอกจากนี้ขั้นตอนการสอนเชิงประสบการณ์ช่วยเสริมสร้างทักษะในการทำงาน กล่าวคือ การสร้างประสบการณ์จากการปฏิบัติเป็นขั้นที่ผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์ใหม่ แล้วเชื่อมโยงข้อมูลความรู้ที่มีอยู่เดิม โดยผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมาสร้างเป็นความรู้ใหม่ จากนั้นนำความรู้ที่ได้รับมาแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้มาแลกเปลี่ยนกับเพื่อน ช่วยให้ผู้เรียนได้ทราบมุมมองความรู้ที่กว้างขึ้นแล้วนำมาตรวจสอบเป็นการขยายความคิดให้กว้างขึ้น ขึ้นต่อไป คือ การสรุป เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำผลรวมของความรู้มาวิเคราะห์ให้เป็นระบบด้วยภาษาของตนเอง เกิดเป็นความรู้ของตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่ายกว่า ขั้นสุดท้าย คือ ขั้นประยุกต์ใช้ ผู้เรียนนำความรู้ออกมาเชื่อมโยงปฏิบัติกับสภาพความเป็นจริงอันจะทำให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์และเกิดการเรียนรู้จากการนำไปใช้จริง

3.3 ภายหลังจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ผู้เรียนมีทักษะการทำงานเป็นทีมสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง หลังการทดลองและภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนหนึ่งเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะการจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์เน้นกระบวนการเรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การใช้โครงงานซึ่งเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นทีมได้ เพราะการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากผู้เรียนจะสามารถตั้งประเด็นหาหัวข้อในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการคิด วิเคราะห์ รักการเรียนรู้ รู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเอง (สุชาติ วงศ์สุวรรณ, 2542) กล่าวได้ว่า การเรียนรู้เชิงประสบการณ์โดยใช้โครงงานช่วยเพิ่มการรับรู้ ความเข้าใจ ความจดจำและสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น การเรียนรู้โดยใช้โครงงานสามารถเพิ่มการเรียนรู้เป็นทีมให้เกิดกลุ่มตัวอย่างได้

3.4 ภายหลังจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง หลังการทดลองและภายหลังเสร็จสิ้นการเรียนหนึ่งเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งเป็นตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะรูปแบบการเรียนการ

สอนเชิงประสบการณ์ฝึกให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบจากสถานการณ์จริง หรือการร่วมทำกิจกรรมของนักศึกษา โดยให้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหา ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหา ตั้งประเด็นปัญหา ตั้งสมมติฐาน ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเพื่อทดสอบสมมติฐาน และสรุปผลการแก้ปัญหาโดยการร่วมกันคิดแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของการเรียนรู้ปัญหาจากสภาพจริง ส่งผลให้การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของคิวอี้ (1974) กล่าวว่า ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดในสถานการณ์ที่เป็นปัญหา โดยจำลองประสบการณ์ชีวิตมนุษย์เข้าสู่ชั้นเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาเหล่านั้น นำไปประยุกต์กับการแก้ปัญหาอื่นๆในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ผ่องศรี เกียนติเลิศนภา (2536) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักทางการศึกษาพยาบาล และพบว่านักศึกษาในกลุ่มที่เรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่านักศึกษาที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ไปใช้ใน 1 รายวิชาแบ่งเป็น

4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่ประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติในสภาพจริง แต่ยังคงขาดการอบรมและสนับสนุนให้อาจารย์จัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ดังนี้ผู้วิจัยจึงเสนอแนะดังนี้

1.1 ควรส่งเสริมให้มีการฝึกอบรม และฝึกทักษะการจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์และมีการติดตามผลการนำรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ไปใช้เพื่อนำผลมาพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในสถาบันต่อไป

1.2 สนับสนุนการอุปกรณ์และสื่อการสอน รวมทั้งการให้ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์และสื่อต่างๆ ตลอดจนการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสอนให้มากขึ้น เช่น การเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการนำรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ไปใช้มากขึ้น รวมทั้งสนับสนุนการรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ไปใช้กับการจัดกิจกรรมกับฝ่ายต่างๆ ในวงกว้างมากขึ้น โดยประสานงานระหว่างอาจารย์กับฝ่ายกิจการนักศึกษา และให้คะแนนในส่วนการจัดกิจกรรมของนักศึกษาร่วมกัน

2 ด้านผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า ผู้สอนยังไม่มีเมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์มาใช้ การเรียนการสอนเน้นการสอนในห้องเรียนมากกว่านอกห้องเรียน การจัดหลักสูตรขาดความหลากหลายเน้นสาระวิชามากกว่ากระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นการวางแผนการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรเตรียมตัวต่อไปนี้

2.1 การออกแบบการเรียนการสอนควรออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยการสอนภายในและภายนอกห้องเรียน ซึ่งควรจัดการสอนภายนอกห้องเรียนมากกว่าในห้องเรียน ซึ่งควรเตรียมออกแบบการเรียนการสอนไม่น้อยกว่าสองเดือน ทั้งการออกแบบกิจกรรมและการประสานงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญและฝ่ายต่างๆ เช่น ฝ่ายกิจการนักศึกษาและฝ่ายวิชาการ เพื่อนักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมของสถาบันโดยประยุกต์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริงที่เป็นประโยชน์กับสถาบันและชุมชนหรือประชาชนที่เกี่ยวข้อง

2.2 เวลาที่ใช้ในการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในแต่ละครั้งไม่ควรต่ำกว่า 3 ชั่วโมง เพื่อผู้เรียนจะมีเวลาเพียงพอในการศึกษาจากสภาพจริงนอกห้องเรียน และสามารถกลับมาอภิปราย และสรุปผลความรู้ที่ได้รับ นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียนนอกจากเรียนจากสภาพจริง สามารถจัดได้หลายรูปแบบนอกเหนือจากการให้ผู้เรียนออกนอกห้องเรียน โดยสามารถศึกษาจากสถานการณ์จำลองที่เหมือนจริงหรือเป็นการเรียนการสอนผ่านสื่อมวลชนเพื่อศึกษาสภาพจริงที่เกิดขึ้นผ่านสื่อต่างๆ

2.3 หลักสูตรเชิงประสบการณ์สามารถออกแบบได้ 4 รูปแบบ ดังนี้

2.3.1 การประสานกันของสองรายวิชาที่ใกล้เคียงหรือกลุ่มวิชาเดียวกันโดยการนำเนื้อหาสาระ หรือความคิดรวบยอดของสองกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กันนำมาจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในช่วงเวลาเดียวกัน

2.3.2 การนำเนื้อหาสาระ หรือความคิดรวบยอดของสองกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีบางส่วนคาบเกี่ยวกันมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ เพื่อลดภาระการจัดกิจกรรมจากสองวิชาเหลือวิชาเดียว

2.3.3 นำความรู้จากทฤษฎีและแหล่งความรู้ต่างๆ เช่น ภูมิปัญญาไทย ผู้เชี่ยวชาญ การค้นหาความรู้จากเว็บไซต์ เป็นต้น มาเชื่อมโยงประสบการณ์เรียนรู้ให้กับผู้เรียน

2.3.4 การบูรณาการความรู้จากรายวิชาต่างๆ ที่มีความหลากหลายมาร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ด้วยกัน

2.4 ควรออกแบบการสอนโดยนำการเรียนการสอนผ่านเว็บไซต์มาใช้ในสถาบันราชภัฏ เนื่องจากในปัจจุบันสถาบันราชภัฏมีการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บน้อยมาก ซึ่งตามสภาพจริงแล้ว สถาบันราชภัฏได้จัดให้มีการสอนการใช้คอมพิวเตอร์จริง แต่ในการปฏิบัติแล้วอาจารย์ยังนำการสอนแบบนี้ มาใช้น้อยมาก เนื่องจากช่วงเวลาในการจัดฝึกอบรมไม่สอดคล้องกับเวลาว่างของอาจารย์ ซึ่งการสอนแบบนี้จะช่วยลดภาระการสอนของอาจารย์ลง ทำให้อาจารย์มีเวลามากขึ้นในการสอนแบบปฏิบัติ ปัญหาสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์อธิการสถาบันราชภัฏแห่งหนึ่ง ที่เห็นประโยชน์และความสำคัญของปัญหานี้อย่างมาก และเสนอแนะให้มีการนำวิธีการสอนแบบนี้ในวงกว้างมากขึ้น

2.5 เตรียมฝึกทักษะด้านต่าง ๆ กับผู้เรียนก่อนเริ่มการสอนเนื้อหาสาระในรูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ ทักษะที่จำเป็นต้องอบรมให้นักศึกษา คือ การเรียนรู้โดยการนำตนเอง การทำงานเป็นทีม และการแก้ปัญหา ในระหว่างการเรียนการสอนสามารถอบรมความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ โดยสามารถฝึกอบรม 2 ช่วง คือ ช่วงก่อนเรียนสาระรายวิชาและระหว่างเรียน เวลาในช่วงแรกประมาณหนึ่งวัน อาจจัดในหรือนอกเวลาเรียน

2.6 ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยืดหยุ่น สามารถสลับปรับเปลี่ยนแทนกันได้ ในกรณีถ้ากิจกรรมนั้นไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้และต้องสำรองกิจกรรมหรือแหล่งความรู้ทดแทนในกรณีที่ไม่สามารถจัดได้ การเรียนการสอนจำเป็นต้องมีคู่มือให้กับผู้เรียนเพื่อผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติงานตามขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง และทันตามเวลาที่กำหนด นอกจากนี้ควรเน้นกระบวนการได้มาของความรู้มากกว่าการให้สาระและทฤษฎี ดังนั้น ในการเรียนรายวิชาควรมีเอกสารประกอบการสอนและเมื่อท้ายชั่วโมงควรมีสรุปร้อยท้ายชั่วโมงเพื่อเนื้อหาสาระจะกระชับขึ้น

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ของสถาบันราชภัฏมีภาระงานสอนมากและส่วนใหญ่สอนคนเดียว ดังนั้นผู้วิจัยจึงเสนอแนะดังนี้

3.1 การสอนควรสอนเป็นทีม จะมีประสิทธิภาพ และไม่หนักเกินไปสำหรับอาจารย์ โดยเฉพาะถ้าเป็นนักศึกษาจำนวนมากควรแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ ไม่เกิน 6 คน

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบโครงการควรร่วมมือทำงานเป็นทีมกับอาจารย์ท่านอื่นในศาสตร์เดียวกัน หรือวิชาที่มีธรรมชาติการเรียนรู้ใกล้เคียงกัน ควรนำโครงการของ 5 – 6 วิชามารวมกันเป็นโครงการเดียว เพื่อไม่ให้ผู้เรียนหนักเกินไป ซึ่งผู้สอนต้องบูรณาการให้เหมาะสมกับวิชาประเภทเดียวกันด้วย

3.3 การจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนทำงานเป็นทีม โดยผู้สอนต้องช่วยในการกำหนดบทบาทของสมาชิกแต่ละทีม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนในการทำงานอย่างทั่วถึง ผู้สอนควรมีส่วนรับรู้ถึงการแบ่งบทบาทหน้าที่ในการทำงานเป็นทีมรวมทั้งกำกับงาน โดยก่อนการทำงานให้ทุกกลุ่มมาร่วมกันสรุปรายงานการทำงาน

4. ด้านการออกแบบกิจกรรม ผลการวิจัย พบว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนอาจารย์นิยมการให้ผู้เรียนทำรายงานและนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเสนอการออกแบบการจัดกิจกรรมเป็น 3 รูปแบบสามารถ ดังนี้

4.1 การกำหนดกิจกรรมหลักหรือภาระงานเบื้องต้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อการทบทวนความรู้ ทักษะ และการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ สามารถดำเนินในช่วงการสร้างประสบการณ์จากการปฏิบัติ

4.2 กำหนดกิจกรรมหลัก หรือภาระงาน ที่มุ่งสร้างความคิดรวบยอดในเรื่องที่จะเรียนใหม่ เช่น การจัดโครงการ การปฏิบัติงานในสภาพจริง เป็นต้น

4.3 กำหนดกิจกรรมเสริม ที่มุ่งฝึกทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานจริง เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการจัดการ เป็นต้น

5. ด้านการวัดและประเมินผล ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์วัดและประเมินผลโดยใช้ข้อสอบอัตนัยมากที่สุดขาดการประเมินผลจากสภาพจริง และมีประเมินผลสองช่วง คือ ช่วงกลางภาคและปลายภาค ดังนั้นผู้วิจัยเสนอแนะการวัดและการประเมินผลดังนี้

5.1 ควรทำต่อเนื่องเป็นระยะๆ โดยพิจารณาทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการพัฒนาทักษะด้านการทำงานเป็นทีมและทักษะการแก้ปัญหา โดยผู้สอนต้องเตรียมเวลาในการทำข้อสอบและแบบประเมินให้อยู่ในช่วงเวลาที่เหมาะสม

5.2 ควรนำการประเมินจากสภาพจริงมาใช้ร่วมกับการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากแบบทดสอบ โดยใช้เพิ่มสะสมงาน การรายงานตนเอง การประเมินโดยเพื่อนและกลุ่มเพื่อน เป็นการประเมินกระบวนการปฏิบัติงานของผู้เรียนด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ควรมีการศึกษาวิจัยในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ที่ออกแบบการวิจัยแบบทดลองให้มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในสาขาวิชาอื่นๆ ของสถาบันราชภัฏ
3. การสร้างครุต้นแบบด้านการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ในระดับอุดมศึกษาเพื่อนำรูปแบบไปใช้ให้กว้างขวางขึ้น